

Împreună pentru performanțe în guvernarea locală 2016–2017

12 ani de performanțe și istorii de succes

Programul bunelor practici

ale Autorităților Publice Locale din Moldova

Ce este

Programul Bunelor Practici?

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova reprezintă o inițiativă națională lansată în anul 2005 de către Consiliul Europei în cooperare cu Guvernul Republicii Moldova, asociațiile de primari și proiectul USAID „Reforma Autorităților Publice Locale”. Programul este implementat de către Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”.

Programul Bunelor Practici are scopul de a identifica și disemina inițiative inovative și eficiente din administrația publică locală din Republica Moldova, precum și a face cunoscute experiența și rezultatele remarcabile ale autorităților și instituțiilor publice locale din țară. Programul Bunelor Practici ale Autorităților Locale din Moldova promovează bunele practici și proiectele de succes care au înregistrat un impact semnificativ asupra comunității și a populației acesteia.

O bună practică la nivel local înseamnă istorii de succes, parteneriate și inovație, iar Programul Bunelor Practici urmărește, în acest sens, să asigure durabilitatea acestor inițiative prin schimbul de cunoștințe, abilități și experiențe.

În perioada 2005 – 2017, peste 350 de comunități din Republica Moldova și-au împărtășit bunele practici care au fost publicate în opt antologii, iar practicile de succes au devenit subiectul a șapte filme documentare distribuite în rândul reprezentanților autorităților publice din toată țara.

Pentru ediția 2014 – 2016 a Programului Bunelor Practici au fost depuse 104 bune practici din 64 de autorități publice locale. Transparența guvernării locale, implicarea cetățenilor în dezvoltarea comunitară și antreprenoriatul social se numără printre domeniile cu care s-au remarcat autoritățile publice locale în această competiție. De asemenea, în localitățile din țară se conturează tot mai mult inițiativele care promovează valorile și tradițiile locale.

„Consiliul Europei atribuie importanță specială democrației locale și mă bucur mult că organizația noastră contribuie activ la identificarea, aprecierea, promovarea și diseminarea celor mai bune practici pentru a îmbunătăți eficiența guvernării locale. Implementarea practicilor inovative este o sarcină solicitantă, dar e o sarcină care aduce multă satisfacție. Și după cum spune Carta europeană a autonomiei locale, responsabilitățile publice vor fi exercitate, de preferință de acele autorități care sunt cele mai apropiate de cetățeni. Așadar, deja depinde de aleșii locali să își exercite autoritatea în cel mai sustenabil mod pentru a satisface necesitățile cetățenilor în fața cărora sunt responsabili”.

Eva Gutjahr
șef adjunct al Oficiului Consiliului Europei în Moldova

„Sunt 12 ani de când institutul nostru a început această tradiție de identificare și promovare a celor mai bune semne de progres al nivel local. Suntem bucuroși că am putut avansa cu suportul Consiliului European, dar și a primarilor și liderilor de comunități care au demonstrat că au o motivație puternică să servească interesului public. Primarii au cea mai mare încredere din toate instituțiile publice conform sondajelor, iar asta înseamnă că în Moldova încă mai există instituții durabile față de care cetățenii au așteptări mari”.

Igor Munteanu
director executiv
IDIS „Viitorul”

„Programul bunelor practici reprezintă o platformă minunată care încurajează autoritățile publice locale, iar prin intermediu acestei platforme putem învăța unii de la alții, găsi soluții la multe probleme și putem replica inițiativele colegilor în comunitățile noastre. Avem în țară primari ingenioși și puternici care vin cu inițiative frumoase și rezolvă problemele comunităților noastre implicând familiile și rudele pentru a face față cerințelor din partea locuitorilor. Iar aceste bune practici merită să fie apreciate la un nivel mai înalt. Țin să vă încurajez și să fim uniți pentru a aduce cât mai multă schimbare, dar pentru asta, avem nevoie de reforme democratice, de descentralizare și consolidarea autonomiei locale. Reprezentanții autorităților locale din Moldova au nevoie de o salarizare adecvată, de respect din partea cetățenilor și a autorităților centrale”.

Tatiana Badan
președintele Congresului Autorităților Locale
din Moldova (CALM)

„Mulțumesc mult primarilor că ne deschid ușile, că ne împărtășesc poveștile de succes și sunt dornici să se implice!

Le mulțumesc pentru fidelitatea și căldura cu care ne primesc de fiecare dată și îmi doresc ca toată această recunoaștere să o primească, în schimb, de la comunitatea pe care o reprezintă, începând de la copiii de la grădiniță și terminând cu băștinații migranți.

Și da, avem în Moldova proiecte grandioase, proiecte pentru sute de mii de locuitori, cum sunt cele din capitală; dar există idei care schimbă viețile oamenilor și inspiră și alte comunități”.

Ana-Maria Veverița
Coordonatorul Programului Bunelor Practici

Reprezentanții administrațiilor publice locale care participă la Programul Bunelor Practici au oportunitatea de a se inspira și a implementa, în localitățile lor, modele reușite și performante. În acest fel, guvernarea locală va deveni mai eficientă, iar calitatea vieții cetățenilor se va îmbunătăți vizibil.

Fiecare comunitate își are propriile bune practici, care sunt cultivate pe propriul teren, izvorâsc din calitatea de liderism municipal, management și cadre de înaltă calificare, și de la oamenii care se mândresc cu faptul că pot

oferi ce au mai bun pentru a atinge o înaltă calitate.

Buna practică nu trebuie înțeleasă ca o dovadă a existenței unei „reguli de aur”, adică o soluție generală, care poate fi aplicată imediat în altă parte. Într-adevăr, ceea ce produce rezultate excelente într-o localitate poate să nu fie aplicabilă în alta, sau ar putea să nu ducă la astfel de rezultate pozitive. Cu toate acestea, este esențial de a învăța din experiența altora și de a partaja informații, în scopul de a veni cu soluții creative și inovative.

Ce urmărește

Programul Bunelor Practici?

- Aprecierea și promovarea autorităților publice locale cu cele mai bune performanțe în domeniile – cheie ale activității administrației publice locale.
- Creșterea standardelor la nivelul administrației publice locale prin identificarea și recunoașterea practicilor de succes și inovatoare.
- Dezvoltarea unor servicii publice mai bune, a unor standarde ridicate de prestare a serviciilor și a unui management îmbunătățit.
- Consolidarea autonomiei locale și încurajarea inițiativei la nivel local.
- Promovarea cooperării și consolidării teritoriale a unităților administrativ-teritoriale.
- Împărtășirea ideilor la nivelul autorităților administrației publice cu privire la modul în care acestea ar putea încuraja bunele practici.
- Crearea și dezvoltarea rețelei naționale a liderilor locali.
- Consolidarea relației cu administrația publică centrală în vederea susținerii inițiativelor la nivel local.

Premiul special oferit „Regiei Transport Electric” pentru renovarea transportului electric în municipiul Chișinău

Care este echipa programului?

Programul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale din Moldova este implementat de următoarea echipă:

- **Consiliul Europei** asigură suportul financiar pentru buna desfășurare a programului.
- **Institutul pentru Dezvoltare și Inițiative Sociale (IDIS) „Viitorul”** este responsabil pentru implementarea administrativă și logistică a programului.
- **Coordonatorul de proiect**, în numele Anei-Maria Veverița coordonează implementarea cu succes a Programului și susține Grupul Coordonator.
- **Grupul Coordonator** are rolul de a monitoriza și evalua implementarea Programului Bunelor Practici, cât și a superviza evaluarea și selectarea celor mai bune practici ale autorităților publice locale. Din componența Grupului Coordonator fac parte reprezentanți ai asociațiilor de primari, ai Guvernului Republicii Moldova, a autorităților locale, precum și experți asociați ai IDIS „Viitorul”.

Panelul Consultativ al Grupului Coordonator include un grup de experți independenți în cele patru secțiuni ale programului; experți recomandați și selectați de către Grupul Coordonator. Rolul Panelului Consultativ este de a evalua și recomanda autoritățile publice locale cu cele mai bune practici Grupului Coordonator prin:

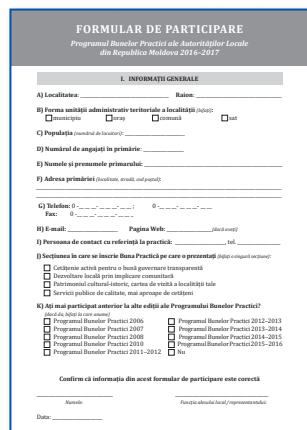
- desfășurarea vizitelor de documentare și evaluarea inițiativelor autorităților publice locale în cadrul unei mesei rotunde care are drept scop prezentarea celor mai bune practici locale;
 - elaborarea unei liste succinte de autorități publice locale cărora le poate fi acordat statutul celei mai bune practici în baza documentelor depuse în cadrul competiției, cât și a concluziilor făcute în urma vizitelor de documentare;
 - participarea la dezvoltarea conceptului programelor de instruire dedicate reprezentanților autorităților publice locale participante la concurs.
- **Panelul de experți**, constituit din Anatol Moldovan, Liubomir Chiriac și Vlad Catlabuga oferă suport cu privire la domeniile – cheie ale Programului Bunelor Practici.

Secțiunile de aplicare

Formularele de participare la concursul pentru statutul celei mai bune practici pot fi depuse la următoarele patru secțiuni:

CETĂȚENIE ACTIVĂ

PENTRU O BUNĂ GUVERNARE TRANSPARENTĂ

1

FORMULAR DE PARTICIPARE
Programul Bunelor Practici ale Autorităților Locale din Republica Moldova 2016-2017

I. INFORMAȚII GENERALE

A) Localitatea: _____ Raion: _____

B) Forma unității administrativ-teritoriale a localității (alegeți):
☐ Municipiu ☐ Oraș ☐ Sat

C) Populația (numărul de locuitori): _____

D) Numărul de angajați în primărie: _____

E) Numele și prenumele primarului: _____

F) Adresa primăriei (cămin, stradă, cod poștal): _____

G) Telefon: 0 _____ / 0 _____
Fax: 0 _____

H) E-mail: _____ Pagina Web: _____

I) Persoana de contact cu referință la practică: _____

J) Secțiunea în care se înscrie Buna Practică pe care o prezentați (alegeți o singură secțiune):
☐ Certificat activ pentru o bună guvernare transparentă
☐ Serviciu local prin implicare comunitară
☐ Serviciu cultural-educativ, centru de resursă a localității sale
☐ Serviciu public de calitate, mai aproape de cetățeni

K) Ai mai participat anterior la alte ediții ale Programului Bunelor Practici?
☐ Da, la următoarele: ☐ Programul Bunelor Practici 2012-2013
☐ Programul Bunelor Practici 2006 ☐ Programul Bunelor Practici 2013-2014
☐ Programul Bunelor Practici 2007 ☐ Programul Bunelor Practici 2014-2015
☐ Programul Bunelor Practici 2008 ☐ Programul Bunelor Practici 2015-2016
☐ Programul Bunelor Practici 2009 ☐ Nu
☐ Programul Bunelor Practici 2010-2011

Confirmați că informația din acest formular de participare este corectă

Numele

Data

Cetățenii își doresc să fie implicați în procesul de decizie și să fie informați cu privire la utilizarea banului public pentru a contribui la dezvoltarea comunității. Iar autoritățile publice locale trebuie să aibă o atitudine pro-activă și să vină în sprijinul nevoilor acestora.

Știut fiind faptul că transparentizarea administrației publice este un proces dinamic, promovarea și încurajarea bunelor practici răspund acestei provocări și au rolul de a consolida capacitatea de cooperare dintre toate părțile implicate.

33%

din cetățenii Republicii Moldova
au încredere în primărie.

Sursa: Sondaj IMAS, martie 2018

Orice autoritate publică se poate înscrie în competiție cu una sau mai multe bune practici care au condus la aplicarea principiului transparenței, cum ar fi:

- 1** promovarea transparenței, combaterea corupției și utilizarea noilor tehnologii pentru a consolida actul de guvernare și dialogul cu cetățenii
- 2** implementarea de mecanisme de publicare a datelor publice deschise
- 3** soluții de e-Guvernare pentru creșterea eficacității activității în administrația publică
- 4** măsuri inovatoare de implicare a cetățenilor în procesul decizional administrativ
- 5** implicare civică în procese de bugetare participativă
- 6** măsuri care să permită cetățenilor să beneficieze de acces liber la informații
- 7** activități de implicare și de parteneriat între administrația publică locală și reprezentanții societății civile, care să asigure procesul de transparență decizională a actului administrativ

Implicarea cetățenilor în procesul decizional

Cetățenii Republicii Moldova au dreptul de a participa la administrarea drepturilor publice nemijlocit, precum și prin reprezentanții lor.

(Constituția Republicii Moldova, art. 39 alin. (1))

Într-o comunitate sănătoasă, cetățenii participă la procesul de luare a deciziilor de interes public, informându-se cu privire la problemele care îi afectează, solicitând autorităților să adopte măsurile pe care ei le consideră de cuviință și participând efectiv la punerea în practică a deciziilor luate. **Cetățenii au dreptul de a dezbate deciziile și proiectele locale, de a se implica în formularea acestora și de a se opune prin mijloace democratice inițiativelor luate la nivel de comunitate.**

Libertatea asocierii și cea a opiniei trebuie să fie asigurate constant, utilizarea acestor practici reprezentând un angajament pentru existența transparenței și a drepturilor civile.

Oamenii sunt mult mai înclinați să susțină deciziile și programele la realizarea cărora au participat. Pe de o parte, înțeleg aceste decizii, iar pe de altă parte, sunt implicați și doresc succesul acestora.

Participarea cetățenească aduce administrației publice locale următoarele avantaje:

- construiește și consolidează încrederea între administrație publică și cetățeni
- ajută administrația locală să identifice nevoile comunității
- oferă gratuit administrației publice informații în legătură cu deciziile ce trebuie luate
- conduce comunitatea către consens și nu către conflict
- administrația și cetățenii sunt capabili să abordeze împreună problemele și oportunitățile într-un mod cât mai creativ

Bugetarea participativă este un mecanism decizional prin care cetățenii au posibilitatea să decidă unde și cum vor fi folosite resursele publice. Deși a apărut recent în Moldova, bugetul civic devine un fenomen ce ia amploare în comunitățile puternice pentru responsabilizare cetățenilor și consolidarea democrației la nivel local.

Bugetarea participativă promovează învățarea publică și cetățenii activi

Programele de bugetare participativă funcționează ca și școli cetățenești. Iar întâlnirile de informare permit autorităților, ONG-urilor și cetățenilor să discute despre bugetul public, autoritatea și responsabilitatea autorităților, sistemele de impozitare și drepturile cetățenilor.

Bugetarea participativă facilitează dezvoltarea comunitară

Bugetarea participativă este o platformă care le permite cetățenilor să creeze legături de solidaritate bazate pe similaritatea intereselor și cerințelor pe care le exprimă public. Când legăturile de solidaritate sunt promovate, este consolidată comunitatea.

Bugetarea participativă este un mecanism de semnalizare

Sesiunile de discuții și dezbateri organizate sunt un instrument de informare a aleșilor locale despre problemele cu care se confruntă comunitățile. Chiar dacă un proiect sau altul nu este votat pentru a fi implementat în cadrul bugetării participative, problemele pe care aceste proiecte le adresează nu mai sunt anonime pentru autoritățile publice.

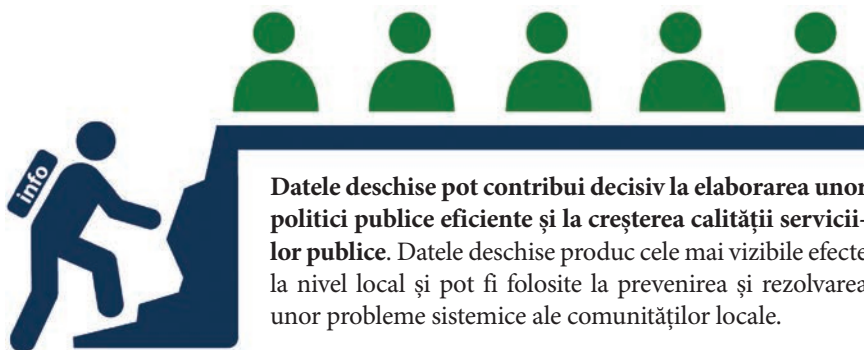

Date publice deschise

Transparența urmărește asigurarea unui acces mai larg al cetățenilor la informațiile și documentele aflate în posesia instituțiilor statului, participarea cetățenilor la procesul decizional și asigurarea legitimității, eficacității și responsabilității administrației față de cetățean.

Cele mai deschise autorități publice locale din Moldova sunt municipiul Bălți (83,5 puncte din 100), Cahul (56 puncte) și Cimișlia (49 puncte). Astfel, doar primăria municipiului Bălți a publicat pe pagina oficială <http://balti.md/> contractele de achiziții publice desfășurate în 2016.

Raportul de monitorizare: „Guvernare locală deschisă pentru cetățeni activi și informați”, IDIS „Viitorul”, 2017

Datele deschise pot contribui decisiv la elaborarea unor politici publice eficiente și la creșterea calității serviciilor publice. Datele deschise produc cele mai vizibile efecte la nivel local și pot fi folosite la prevenirea și rezolvarea unor probleme sistemice ale comunităților locale.

Exemplu de bună practică

Elevi, profesori și consilieri locali sunt jurnaliștii voluntari ce scriu lunar articole pentru ziarul comunitar „Curierul de Bravicea” în satul Bravicea, raionul Călărași. Ziarul este publicat în care se regăsește fiecare locuitor, căci în cele 16 pagini sunt abordate cele mai importante subiecte pentru comunitate, începând cu activitatea primăriei, până la istorii de succes și sfaturi utile.

Ziarul local „Curierul de Bravicea” are scopul de a informa membrii comunității despre realitatea veridică, inteligentă și coerentă a evenimentelor din comunitate, făcând transparență în activitatea autorității publice locale prin constituirea unui forum pentru comentarii și discuții, prezentând cerințele și valorile pe care le are comunitatea, explicându-le. Ziarul este un mijloc de a împărtăși experiența locală, a promova imaginea comunității, a uni și dezvolta comunitatea. Lunar, cu ajutorul bicicletei, sunt distribuite 200 de exemplare ale „Curierului de Bravicea”.

Pentru practica inedită implementată în satul Bravicea, comunitatea a fost apreciată cu *premiul I* la secțiunea *Transparența guvernării locale – premisă pentru creșterea încrederii cetățenilor în administrație*, în cadrul ediției 2015 – 2016 a Programului Bunelor Practici.

DEZVOLTARE LOCALĂ PRIN IMPLICARE COMUNITARĂ

2

Pentru ca o localitate să existe și să prospere, este necesar să existe un simț comunitar, o conștiință de apartenență la un grup și o împărțire a unor preocupări de îmbunătățire a existenței.

Implicarea comunitară este un proces democratic, prin care cetățenii unei comunități acționează în interesul lor comun. Aceștia identifică probleme și soluții, apoi acționează prin implicarea actorilor sociali pentru ca acele soluții să devină realitate. Scopul implicării comunitare este de a aduce împreună oamenii dintr-o comunitate în scopul de a rezolva, prin puterea pe o dețin, o problemă din acea comunitate și acolo unde este posibil de a contribui viitorul comunității.

Rezultatul proceselor de dezvoltare comunitară trebuie să-l constituie creșterea standardului de viață pentru membrii comunității, parte a acestor procese. Cei care susțin acest tip de inițiative trebuie să-și asume responsabilități și mai apoi să beneficieze în egală măsură de câștigurile realizate în urma implementării planului de dezvoltare comunitară.

Autoritatea publică înscrisă în competiția la această secțiune poate să vină cu practici care se referă la:

1. *competiții privind stimularea activităților economice din comunitate*
2. *idei inovatoare privind implicarea tinerilor în dezvoltarea locală*
3. *modele de succes privind cooperare intercomunitară*
4. *implicarea băștinașilor migranți în identificarea și soluționarea problemelor prioritare ale comunității*
5. *deschiderea afacerilor cu sprijinul diasporei, cu interes pentru comunitate*
6. *activități eficiente în cadrul parteneriatelor public-private*

Exemplu de bună practică

24 de salvatori din comuna Sipoteni, raionul Călărași, sunt gata să-și pună viața în pericol în caz de incendiu, fără a primi vreo remunerare. În această localitatea a fost inaugurat în anul 2016 un post de pompieri și salvatori voluntari. În cadrul serviciului sunt implicați tineri și adulți de diferite categorii sociale: medici, funcționari și chiar profesori. Stația a fost deschisă cu susținerea financiară a salvatorilor din Austria.

Implementarea proiectului privind crearea Serviciului de salvatori și pompieri voluntari

a avut drept scop asigurarea unei securități anti-incendiară a localității și dezvoltarea capacităților populației de a interveni în situații excepționale, atât la capitolul prevenire, cât și lichidarea consecințelor, pornind de la principiul „situațiile excepționale nu au hotare administrativ-teritoriale”.

Pentru Serviciul de salvatori și pompieri voluntari, Primăria comunei Sipoteni a obținut cu *premiul I* la secțiunea *Dezvoltare locală prin implicare comunitară*, la ediția din anul 2017 a Programului Bunelor Practici.

Consolidarea legăturii între migrație și dezvoltare

Economiile migranților moldoveni reprezintă o resursă neexplorată de capital privat, atingând cifre de miliarde de euro, care ar putea fi investite în îmbunătățirea serviciilor publice. Aceasta ar fi posibil, cu condiția ca **politicile locale de dezvoltare să țină cont de potențialul diasporei și să implice migranții pentru a contribui la dezvoltarea comunităților lor de baștină.**

În ultimii ani, migrația și dezvoltarea au fost recunoscute de Guvern ca un subiect important pe agenda de dezvoltare a țării.

Conform estimărilor oficiale, aproximativ 750–800 mii de cetățeni ai Republicii Moldova (cca. 22% din cetățenii țării) muncesc în prezent peste hotare. Pe de o parte, aceasta este o sursă majoră de venit pentru economia națională, cuprinzând 20% din PIB al Moldovei în 2017. Anul trecut, în Moldova a fost transferat aproape un miliard 200 de milioane de dolari. Potrivit Băncii Naționale, suma este mai mare cu 11,2 la sută în comparație cu 2016.

Pe de altă parte, dacă nu este gestionată adecvat, situația migrației ar putea genera pierderea forței de muncă cu calificare înaltă, reducerea productivității economice, pierderea veniturilor fiscale etc.

În prezent, comunitățile din Republica Moldova afectate de migrație sunt susținute în vederea îmbunătățirii serviciilor, precum și a accesului la oportunități generatoare de venituri în cadrul proiectului „Migrație și dezvoltare locală” (MiDL). Prin intermediul acestui proiect, **3 400 de moldoveni din diasporă au contribuit cu peste un milion de lei pentru dezvoltarea localităților din care au plecat.** Banii au fost colectați prin intermediul Asociațiilor de Băstinași (în 38 de localități), în parteneriat cu autoritățile publice locale, cei care au în grijă crearea unor noi servicii în comunitate. Ca rezultat, moldovenii din localitățile

beneficiare MiDL au fost aprovizionați cu apă potabilă, cu system de evacuare a deșeurilor, vor avea drumuri mai bune, iluminat public dar și locuri pentru recreere și sport.

O componentă aparte în cadrul acestui proiect ține de dezvoltarea economică locală. Iar cu suportul financiar oferit de Guvernul Elveției vor fi create condiții mai bune de atragere a investitorilor, locuri de muncă și va fi asigurat un venit stabil pentru populația locală.

La capitolul *Migrație și dezvoltare* orice autoritate publică se poate înscrie în competiție cu una sau mai multe bune practici care au demonstrat impactul pozitiv al băștinașilor migranți în dezvoltare locală, cum ar fi: implicarea băștinașilor plecați în identificarea problemelor prioritare ale comunității; dezvoltarea infrastructurii localității cu susținerea diasporei; deschiderea afacerilor cu sprijinul diasporei, cu interes pentru comunitate etc.

Exemple de bune practici

- În doar două luni, comunitatea și băștinașii migranți, în parteneriat cu primăria satului Selemet din raionul Cimișlia, au colectat aproape 400 mii de lei pentru construcția și amenajarea gardului la cimitirul vechi din localitate. Cimitirul nu a fost renovat de mai bine de 30 de ani, iar starea sa afecta întregul sat. Ca rezultat al mobilizării comunitare, a fost schimbată poarta de la intrare, construit un gard de 600 de m, instalate grupuri sanitare și platforme pentru evacuarea deșeurilor.

Cimitirul din satul Selemet, renovat cu suportul băștinașilor

Într-o perioadă record de două luni au fost acumulate contribuții în sumă de 380 000 lei. În urma acestor contribuții a fost construit 600 m de gard cu o fundație de beton, la intrarea în cimitir a fost instalată o poarta metalică și amenajat 50 metri pătrați de pavaj, de asemenea au fost insta-

late două grupuri sanitare și trei platforme pentru evacuarea deșeurilor. Localnicii, băștinași – migranți interni și externi au fost foarte receptivi la apel și în colectare de fonduri. Tot procesul de lucru a fost reflectat pe paginile de socializare ale asociației de băștinași.

➤ Pentru că în satul Selemet lipsea un spațiu de agrement, tinerii voluntari din grupul de inițiativă „Pune umărul Selemet” au găsit o modalitate inedită de colectare a banilor pentru amenajarea acestui spațiu și anume – un cinematograf în aer liber, organizat pe stadionul sportiv din localitate, în zilele de duminică. Astfel, din vânzarea biletelor și a mai multor produse, cum ar fi popcorn,

în centrul satului au fost instalate balanșoare, bănci și scrâncioburi. Spațiul de odihnă este asigurat și cu WI-FI, fiind accesibil tuturor locuitorilor.

Pentru implicarea cetățenilor în dezvoltarea comunitară, Primăria satului Selemet a obținut *premiul I* la secțiunea *Dezvoltare locală prin implicare comunitară*, la ediția din anul 2017 a Programului Bunelor Practici.

Dezvoltarea economiei sociale

Economia socială este o formă alternativă de dezvoltare economică locală echitabilă, responsabilă și democratică. Astfel, economia socială pare să reprezinte una dintre soluțiile viabile cu un potențial semnificativ pentru crearea și asigurarea de locuri de muncă la nivel local.

În ultimii trei ani, cele 24 de întreprinderi sociale din Moldova au creat peste 120 de locuri noi de muncă. Cifra anuală de afaceri a întreprinderilor sociale din țară este de 1,2 milioane de lei.

Antreprenoriatul social este o activitate de antreprenoriat desfășurată în scopul soluționării unor probleme sociale în interesul comunității, orientată spre îmbunătățirea condițiilor de viață și oferirea de oportunități persoanelor din categoriile defavorizate ale populației prin consolidarea coeziunii economice și sociale, inclusiv la nivelul colectivităților locale, prin ocuparea forței de muncă, dezvoltarea serviciilor sociale în interesul comunității și creșterea incluziunii sociale (*Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi*). Scopul antreprenoriatului social este soluționarea unor probleme sociale și creșterea gradului de ocupare a persoanelor aparținând grupurilor defavorizate.

Întreprinderile sociale poate fi constituită de asociații obștești, fundații, culte religioase, instituții private și/sau persoane fizice care desfășoară activități de antreprenoriat social în vederea soluționării problemelor sociale de interes comunitar. La rândul său, administrația publică locală oferă

acestor întreprinderi mai multe facilități: Printre acestea sunt atribuirea unor spații și/sau terenuri aflate în proprietatea publică; sprijin în promovarea produselor realizate și/sau furnizate, serviciilor prestate ori lucrărilor executate în cadrul comunității, precum și în identificarea unor piețe de desfacere pentru acestea; alte facilități și scutiri de taxe și impozite locale.

În dimensiunea antreprenoriatului social sunt incluse diverse tipuri de afaceri, servicii sau proiecte de interes public.

Exemplu de bună practică

Prin proiectul „VAST-Vulnerabil, dar Activ Social ca Tine”, implementat de Primăria municipiului Edineț a fost deschisă Spălătoria socială „Împreună Edineț” și atelierul de croitorie prin care s-a promovat și susținut integrarea legală în câmpul muncii a grupurilor vulnerabile prin dezvoltarea serviciilor sociale în orașul Edineț. Activitățile și rezultatele așteptate ale acestui proiect au fost: instruirea grupurilor vulnerabile cu privire la dreptul de angajare legală în câmpul muncii, instruirea profesională a 15 persoane vulnerabile, angajarea a două persoane din grupurile vulnerabile la spălătoria socială, promovarea serviciilor oferite de persoanele cu nevoie speciale în rândul populației din municipiul Edineț, creșterea gradului de conștientizare a societății că grupurile vulnerabile sunt active și doresc să se angajeze în câmpul muncii.

Dacă nu ar fi existat spălătoria socială și nu ar fi fost posibilă angajarea în câmpul mun-

cii a persoanelor cu nevoi speciale, nu s-ar fi demonstrat întregii comunități cât de importante sunt serviciile sociale, cât și incluziunea persoanelor cu nevoie speciale în societate.

Proiectul „VAST-Vulnerabil, dar Activ Social ca Tine” a obținut *premiul II* la secțiunea *Dezvoltare locală prin implicare comunitară*, în cadrul ediției 2015–2016 a Programului Bunelor Practici.

PATRIMONIUL CULTURAL - ISTORIC,

3

CARTEA DE VIZITĂ A LOCALITĂȚII TALE

Patrimoniul este cea mai mare comoară a unui neam și pe aceasta trebuie s-o păstrăm, promovăm și să o transmitem generațiilor următoare. Altfel, urmașii nu vor mai ști cine le-au fost strămoșii.

Patrimoniul cultural are o valoare universală pentru noi ca indivizi și pentru comunitățile și societățile noastre. În acest context, **comunitățile din țară au datoria de a conștientiza importanța valorii patrimoniului local existent, ca potențial ce trebuie valorificat în beneficiul generațiilor actuale și viitoare.**

Satele moldovenești reprezintă importante centre ale moștenirii culturale și adăpostesc o bogată cultură tradițională, o arhitectură diversă și un mod de viață bazat pe valori tradiționale.

Se distruge patrimoniul = se pierde memoria comunității

În ultima perioadă se observă o tendință de scoatere sub anonimat a patrimoniului local. Acest proces are loc prin renovarea bibliotecilor publice, desfășurarea de festivaluri pline de culoare și gust sau reparația instituțiilor culturale – istorice.

Satele din țara noastră propun și o serie de atracții gastronomice, prilej cu care vizitatorii se pot delecta cu bucate, muzică, dansuri tradiționale sau expoziții de meșteșuguri. **Festivalurile gastronomice atrag din ce în ce mai mulți turiști animați de curiozitatea descoperirii de noi mâncăruri, tradiții, locuri și oameni.** Întregul an este plin cu ocazii pentru turiști de a lua contact cu tradițiile locale ale fiecărei regiuni – Festivalul cireșilor de la Ruseștii Noi, Festivalul prunei, Festivalul plăcintelor și sarmalelor din Chișcăreni, Festivalul mărului din Soroca, al cartofului; Festivalul dovleacului de la Lozova și lista poate continua.

Așa se face că în puținele case de cultură din țară activează cercuri de muzică, dans, sunt organizate șezători și, periodic, casa de cultură

este cea care-i adună pe oameni la un loc, cel mai des, la sărbători.

În cadrul acestei secțiuni, **orice autoritate publică locală se poate înscrie în competiție cu una sau mai multe bune practici de valorificare a moștenirii cultural-istorice în toate formele acestora și a educației prin patrimoniul cultural – istoric local.** Acestea ar fi: evenimente culturale, expoziții, festivaluri, școli de vară, tabere tematice, utilizarea eficientă a patrimoniului public de menire social-culturală, păstrarea obiectivelor de patrimoniu din mediu rural cu scop muzeistic etc.

Sectorul cultural descentralizat din Republica Moldova cuprinde 1 228 de case și cămine de cultură, 1 383 de biblioteci, 117 muzee, 4 000 de formații artistice de amatori, circa 800 de elemente de patrimoniu cultural imaterial, peste 10 000 de monumente de patrimoniu cultural imobil și 500 000 de obiecte de patrimoniu cultural mobil.

Sursa: Strategia de dezvoltare a culturii „Cultura 2020”

Exemple de bune practici

- **Concursul național de creație literară pentru elevi „Scrisoare mamei”** este organizat anual de către Direcția generală educație, tineret și sport a Consiliului municipal Chișinău, Academia de Științe din Moldova, Facultatea de Litere (USM), AO „Platforma Socrate”, cu susținerea BC „Moldova Agroindbank” SA și agenților economici. La concurs participă elevii din clasele gimnaziale și liceale din școlile din Republica Moldova, atât pentru vorbitori de limbă română, cât și pentru alolingvi. Concursul „Scrisoare mamei” are drept scop motivarea tinerilor de a-și respecta părinții, de a valorifica familia; cultivarea valorilor social-umane și identificarea tinerelor talente.

Scrisoarea este cel mai reușit instrument de a-l motiva pe copil să-și deschidă sufletul, să dea frâu liber imaginației. Proiectul oferă buna oportunitate pentru tineri de a se regăsi. Totodată, pe această cale, organizatorii au posibilitatea de a identifica și promova tinere talente.

La ediția din anul 2018 (cea de-a IV-a ediție) la concursul de creație au participat 2 550 de elevi, dintre care 2 000 - la limba română și 550 - la limba rusă.

Concursul „Scrisoare mamei” a fost apreciat cu *premiul I* la secțiunea *Moștenirea cultural-istorică, resursă pentru revitalizarea comunității*, în cadrul ediției 2015 – 2016 a Programului Bunelor Practici.

- **Crearea muzeului de istorie și etnografie.** Istoria celui mai vechi sat din raionul Drochia – Hăsnășenii Mari, care face parte din fosta moșie a boierului Hasnaș poate fi acum descoperită la muzeul satului, deschis recent în localitate. Muzeul este amplasat în clădirea fostei școli, iar toate exponatele au fost adunate de la băștinași. Inițiativa a venit din partea locuitorilor, în frunte cu istoricul Ion Buga, care au participat activ la lucrările de reparație și renovare a instituției.

Buna practică din satul Hăsnășenii Mari a obținut *premiul II* la secțiunea *Moștenirea cultural-istorică, resursă pentru revitalizarea comunității*, în cadrul ediției 2015 – 2016 a Programului Bunelor Practici.

- **Festivalul „Copăcel”.** Majoritatea sătenilor din comuna Zaim, raionul Căușeni, dacă îi vei întreba cu ce se ocupă, vor răspunde: „Cu copăceii”. Iar începând cu anul 2015, cei 33 de producători licențiați de puieti, dar și alte peste 150 de gospodării agricole din localitate care practică pepinieritul își celebrează roada în cadrul festivalului „Copăcel”, care a devenit un brand pentru Zaim.

Pe 8 noiembrie 2015 la Zaim s-a desfășurat prima ediție a Festivalului dedicat puietilor de pomi fructiferi și materialului săditor pomicol. Evenimentul a fost organizat de producătorii a căror originari din Zaim au o experiență de peste jumătate de secol în creșterea puietilor de pomi fructiferi fiind cunoscuți în toată țara și chiar peste hotare, dar nu aveau satisfacția de a avea o sărbătoare a lor. Ca urmare a desfășurării festivalului denumirea de puieti de Zaim sau mai precis „Copăcel” de Zaim are șansa de a deveni un brand național. Anual, în pepinierele din satul Zaim se produc peste 1 milion 500 mii de puieti.

Festivalul „Copăcel” a adus în comuna Zaim *Premiul special* în cadrul ediției 2015 – 2016 a Programului Bunelor Practici.

SERVICII PUBLICE DE CALITATE, MAI APROAPE DE CETĂȚENI

4

Cetățenii de azi își cunosc drepturile tot mai bine, dețin mai multe informații despre serviciile publice, și, prin urmare, au așteptări și cerințe mai mari față de nivelul calității serviciilor publice.

Astfel, autoritățile administrației publice locale trebuie să fie responsabile de asigurarea și buna funcționare a serviciilor publice locale. **Autoritățile trebuie să asculte și să analizeze problemele cu care se confruntă cetățenii și să elaboreze soluții eficiente în prestarea serviciilor.**

Bunele practici prezentate de către autoritățile publice locale la această secțiune se vor referi la:

1. construcția, reabilitarea, extinderea și modernizarea rețelei de alimentare și distribuție a apei potabile și canalizare
2. dezvoltarea sistemelor de management integrat al deșeurilor
3. amenajarea teritoriului și a spațiilor de agrement
4. crearea și modernizarea serviciilor educaționale, socio-culturale și sportive
5. facilitarea accesului persoanelor din grupurile vulnerabile la serviciile publice incluzive
6. politici și practici privind dezvoltarea de inițiative care să conducă la diminuarea excluziunii sociale a grupurilor vulnerabile

Inovarea și creativitatea în sectorul public au devenit o necesitate, inovarea fiind vitală pentru îmbunătățirea performanțelor și eficienței sectorului public și pentru furnizarea unor servicii publice de calitate, care să dea încredere cetățenilor și să crească gradul de transparență administrativ.

Calitatea și viteza de prestare a serviciilor sunt cruciale, iar amabilitatea și eficiența trebuie să fie simultane. Acestea sunt premisele esențiale pentru reformarea serviciilor publice, sporind accesibilitatea acestora pentru populație, calitatea și facilitând integrarea socială.

99,7% sau 1 147 de gunoști situate în mediul urban și cel rural nu corespund cerințelor legislației de mediu. În ultimii trei ani din Fondul Ecologic Național nu a fost finanțat nici un proiect privind colectarea și sortarea deșeurilor de ambalaje, deși importatorii de ambalaje de plastic, polietilenă și carton, achită o taxă ecologică în acest scop.

Auditul de conformitate asociat auditului performanței privind gestiunea deșeurilor periculoase și de producție, impactul adițional, Curtea de Conturi 2017

Gestionarea durabilă a deșeurilor

Gestionarea durabilă a deșeurilor se referă la asigurarea faptului, că deșeurile pe care le generăm sunt gestionate într-un mod controlat pentru a limita impactul asupra mediului al eliminării acestora, să fie acceptate social și să fie fezabile economic.

În anul 2017, doar 30,9% din populație a beneficiat de serviciile de salubritate, ponderea în mediul urban fiind de aproximativ 64,1% și de doar 6,0%, în mediul rural (BNS, mai 2018).

Problema deșeurilor se manifestă, tot mai acut, din cauza creșterii cantității și diversității acestora, precum și a impactul lor negativ, tot mai pronunțat, asupra mediului înconjurător. Pentru acestea sunt necesare soluții practice, cât și inițierea dialogului cu populația în domeniul promovării unui management adecvat al deșeurilor.

Este important ca dezvoltarea sistemului integrat de management al deșeurilor să aibă un impact regional, fiind acoperite toate localitățile, inclusiv cele rurale. Astfel, se impune realizarea de noi depozite ecologice zonale și crearea de stații de transfer în vederea implementării unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor.

Exemplu de bună practică

În urma implementării proiectului-pilot „Compostare în comunitățile rurale”, cetățenii comunei Cărpineni, raionul Hâncești au înțeles că deșeurile biodegradabile care se acumulează acasă pot fi transformate în compost, adică într-un îngrășământ organic foarte valoros pentru îmbogățirea solului din grădina. Și nu numai că au înțeles, dar s-au și apucat să facă acest lucru în gospodăriile lor.

Astăzi, de lăzi pentru compost beneficiază 250 de gospodării și 15 instituții publice din localitate. Astfel, prin compostare se reduce cantitatea de deșeuri, se economisesc bani și se folosește eficient materia organică.

Proiectul de compostare a deșeurilor din comuna Cărpineni a fost apreciat cu *premiul I* la secțiunea *Servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor* în cadrul Programului Bunelor Practici 2015-2016.

Infrastructură publică dezvoltată pentru servicii publice accesibile

Dezvoltarea economică și socială durabilă a spațiului rural este indispensabil legată de îmbunătățirea infrastructurii rurale existente și a serviciilor de bază. Autoritățile publice trebuie să poată concura efectiv în atragerea de investiții, asigurând totodată și furnizarea unor condiții de viață adecvate și servicii sociale necesare comunității.

În acest sens, pe lângă utilitățile esențiale care trebuie să le asigure fiecare autoritate pentru confortul cetățenilor (apă, canalizare, iluminat public etc.), infrastructura de transport este o bază importantă pentru dezvoltarea oricărei societăți, deoarece determină ameliorarea disparităților existente între regiuni. Mai mult ca oricând, **cetățenii oricărei localități au nevoie să se deplaseze repede, confortabil și sigur.**

Prin implicarea în proiecte de modernizare și reabilitare a transportului, autoritățile publice sprijină îmbunătățirea vieții locuitorilor, dezvoltarea economică regională și locală, înlesnind totodată, legătura dintre zonele urbane și cele rurale.

Exemplu de bună practică

Astăzi, pe străzile din capitală circulă 367 de troleibuze, dintre care 162 sunt asamblate de „Regia Transport Electric”. Asamblarea troleibuzelor la Chișinău se face în baza componentelor belaruse. Transportul public asamblat la Chișinău consumă energie electrică cu 25% mai puțin în comparație cu cel al generației precedente. În perioada iunie 2015 – decembrie 2016 s-au asamblat și date în exploatare 39 de troleibuze.

Posibilitate de micșorat costul troleibuzelor asamblate la Chișinău în comparație cu cazul de procurare de la uzina producătoare, deci, cu 39,7mii euro pentru un troleibuz. Adică Primăria a plătit investiții financiare pentru 39 troleibuze mai puțin cu 1 milion 548 mii euro. Din 362 de troleibuze existente în exploatare, în prezent 202 unități sunt deja renovate de modele noi contemporane. Se preconizează ca până în 2020 să fie renovat tot transportul uzat din Chișinău.

Pentru proiectul de renovare a transportului electric de pasageri în baza asamblării troleibuzelor, Primăria municipiului Chișinău a obținut *premiul special* la secțiunea *Servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor* în cadrul Programului Bunelor Practici 2015-2016.

Servicii publice calitative pentru fiecare

Serviciile publice pentru fiecare fac referință la acele servicii prestate de către autoritatea publică locală care ia în considerare necesitățile tuturor categoriilor de populație, începând de la copii și până la persoane cu dizabilități sau vârstnici. Aceste servicii pot include crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea copiilor și a tinerilor, cum ar fi construcția unui teren de sport sau servicii de incluziune a categoriilor vulnerabile prin intermediul diferitor centre comunitare sau alte forme de sprijin social.

Autoritățile administrației publice locale au obligația de a dezvolta noi servicii sociale și de a diversifica gama de servicii sociale dacă cele existente nu răspund nevoilor identificate în comunitate.

Pentru ca procesul de incluziune să poată fi materializat, administrația publică poate facilita integrarea grupurilor vulnerabile și poate implica în mod activ și participativ comunitatea. Un element important în acest proces este cooperarea între sectorul public, societatea civilă și mediul privat, în scopul îmbunătățirii accesului grupurilor vulnerabile la servicii publice, reducerii excluziunii sociale și economice.

Exemple de bună practică

- **„Pâinea săracului”.** Primarul satului Băxani, raionul Soroca care este fost preot, consideră că salariul de ales local este prea mare pentru familia sa, așa că a decis să-i ajute pe cei nevoiași din localitate. Din banii pe care îi câștigă, în perioada rece a anului, el cumpără o pâine pentru 70 de persoane vulnerabile, de două ori pe săptămână. În acest an, numărul beneficiarilor va ajunge la 100 de locuitori.

Pentru buna practică din satul Băxani, comunitatea a fost apreciată cu *premiul special* la secțiunea *Servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor* în cadrul Programului Bunelor Practici 2015–2016.

- **„Servicii de frizerie calitative și gratuite pentru fiecare”.** În urma unui contract semnat cu autoritățile primăriei, o dată în lună, localnicii din satul Budești, municipiul Chișinău au posibilitatea să se lase pe mâna frizerilor practicanți. Salonul improvizat se bucură de clienți fideli care uită de activitățile casnice și abia așteaptă să fie răsfațați. O dată pe lună, de la ora 12 și până la 3:00, persoanele cu venituri reduse beneficiază de servicii gratuite de frizerie.

Serviciile de frizerie gratuite din Budești au fost apreciate cu *premiul II* la secțiunea *Servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor* în cadrul *Programului Bunelor Practici 2015–2016*.

Criteriile de evaluare a celei mai bune practici locale

Pentru a obține statutul celei mai bune practici, practica autorității publice locale trebuie să corespundă următoarelor criterii de evaluare:

- **INIȚIATIVĂ:** practica de succes a fost inițiată de autoritatea publică locală și/sau alți actori comunitari
- **INOVAȚIE:** practica locală conduce la modernizarea serviciilor publice, aduce abordări noi, aplicații inovatoare și idei creative
- **EFICIENȚĂ:** buna practică prezintă clar rezultatele așteptate în raport cu resursele investite. Indicatorii de eficiență utilizați pun în balanță rezultatele obținute cu resursele care au fost mobilizate pentru activitate
- **RELEVANȚĂ:** buna practică contribuie efectiv la realizarea obiectivelor competiției, iar planul de implementare propus se adresează corect problemelor identificate
- **PARTICIPARE:** a fost asigurată o interacțiune puternică a factorilor de decizie politică cu cetățenii și societatea civilă; create parteneriate locale
- **GESTIONAREA EFICIENȚĂ A RESURSELOR:** utilizarea responsabilă a resurselor interne (umane, financiare sau materiale) și/sau diversificarea celor din exterior
- **IMPACT:** efectul de ansamblu al beneficiilor aduse de buna practică asupra unui număr mai mare de persoane decât principalii beneficiari dintr-o anumită instituție/comunitate/regiune etc.
- **DURABILITATE:** practica locală tinde a fi sustenabilă pentru generațiile viitoare ca beneficiile produse în urma aplicării acestei practici să fie de lungă durată pe o perioadă semnificativă de timp și să crească în importanță

În afară de îndeplinirea criteriilor, autoritatea publică locală trebuie să demonstreze excelență în unul din cele patru secțiuni ale competiției, prin corespunderea bunei practici cu criteriile stabilite și să fie motivată de a transmite experiența de realizare a bunei practici altor autorități publice locale.

Procedura de selectare a celei mai bune practici locale

Ținând cont de criteriile prezentate în acest prospect, Grupul Coordonator al Programului Bunelor Practici va pregăti o listă scurtă cu cele mai bune aplicații, urmând ca pentru decizia finală să efectueze vizite de evaluare în teren. Vizitele se vor desfășura în perioada **iulie – august 2018** și vor necesita prezența a cel puțin două persoane implicate în implementarea bunelor practici pentru discuțiile cu experții evaluatori.

După ce vor fi vizitate, aceste autorități publice locale vor fi invitate să prezinte bunele lor practici în cadrul unei prezentări publice, planificată pentru **octombrie 2018**. În urma acestor prezentări și a vizitelor anterioare, membrii Grupului Coordonator vor selecta autoritățile publice locale cărora le va fi acordat Statutul „*Autoritatea cu Cea mai Bună Practică*” în domeniul în care a fost implementată practica. Celelalte autorități locale li se vor acorda certificate de apreciere a experiențelor lor de succes.

Toate autoritățile publice locale participante la concurs vor fi anunțate cu privire la rezultatul competiției până la **31 august 2018** și vor fi invitate să participe la Ceremonia Națională de Premiere.

Modalitatea de aplicare

Autoritățile publice locale din Republica Moldova sunt invitate să depună formularul de participare la **competiția celor mai bune practici** pentru domeniile expuse în prezentul prospect, în care consideră că au performanțe și care se potrivesc criteriilor programului.

Pentru a participa la concurs, **practica locală trebuie să fie implementată în perioada: iunie 2016 – decembrie 2017**.

Practicile depuse și premiate de către autoritățile publice locale la edițiile precedente ale Programului Bunelor Practici și ideile de proiecte care nu au fost încă implementate NU sunt eligibile pentru a participa la ediția curentă a programului.

Numărul de practici sau domenii cu care o autoritate publică locală poate participa la competiție nu este limitat, dar pentru fiecare practică trebuie completate și expediate formulare de participare separate. Sunt acceptate și bune practici aflate în implementare care au obținut rezultate până în momentul înscrierii în competiție.

Perioada de înscriere în competiție este 21 mai – 25 iunie 2018, înscrierea efectuându-se on-line prin completarea formularului disponibil pe website-ul <http://viitorul.org>, secțiunea **APLICĂ la BUNELE PRACTICI**. Formularul de participare poate fi transmis prin poștă, fax sau e-mail pe adresa IDIS „Viitorul” nu mai târziu de **25 iunie 2018**.

De ce trebuie să aplicați la programul bunelor practici?

Autoritățile publice locale participante la concurs vor beneficia de următoarele avantaje:

- recunoașterea realizărilor locale la nivel național;
- posibilitatea de a obține reacții și recomandări referitoare la realizările înregistrate;
- premierea succeselor prin recunoaștere și oferirea de statut oficial;
- schimb de experiență cu alte autorități publice locale din Republica Moldova și de peste hotarele ei.

„Programul Bunelor practici este unul binevenit, căci încurajează autoritățile locale în promovarea inițiativelor implementate în comunități și diseminarea celor mai bune exemple”.

Ștefan Vlas

*membru al Grupului Coordonator,
deputat*

Toate autoritățile publice locale care vor participa la program vor primi certificate de participare, iar exemplele lor de practici vor fi făcute publice în *Antologia bunelor practici ale autorităților publice locale, ediția 2018* și în documentarul *„Împreună pentru performanțe în guvernarea locală”*.

În rezultatul programului vor fi identificate cele mai reușite modele de bune practici care merită a fi cunoscute la nivel național și internațional. Prin urmare, premierea autorităților publice locale cu cele mai bune practici are drept scop, în primul rând, să recunoască și să susțină munca lor și să contribuie la împărtășirea informației despre bunele lor practici cu celelalte autorități locale, cetățeni și factori interesați.

Ceremonia națională de premiere

Autoritățile publice locale cu statutul celei mai bune practici vor fi premiate în cadrul Ceremoniei Naționale de Premiere. Evenimentul reprezintă o oportunitate pentru toate autoritățile publice locale de a comunica publicului larg realizările lor de succes și de a asigura durabilitatea acestor inițiative prin schimbul de cunoștințe, abilități și experiențe.

Ceremonia Națională de Premiere va avea loc **la finele anului 2018**.

„Prin acțiunile, rezultatele obținute, proiectele și bunele practici implementate, primarii demonstrează că sunt lideri în comunitățile lor și că au capacități împreună cu echipele de consilieri să realizeze lucruri frumoase pentru satele și orașele din țară. Este complicat de a crea o idee și de a veni cu o inițiativă, iar dacă echipa locală reușește să identifice oportunități ca această idee să devină reală, autoritățile publice locale au șanse mari să realizeze proiectele și programele cu care au venit în fața electoratului”.

Valentin Guznac

Secretarul General Adjunct al Guvernului, 2017

Diseminarea bunelor practici

Autoritățile publice locale nominalizate în urma evaluării vor planifica și realiza activități de diseminare. Ele pot alege una sau mai multe din exemplele de mai jos pentru a realiza diseminarea. După primirea înștiințării aplicațiilor aflate pe lista scurtă, autoritățile locale vor fi rugate să pregătească un planul de diseminare. Planul trebuie să prevadă organizarea a cel puțin unei zile a ușilor deschise pentru prezentarea în cadrul instituției a bunelor practici. Tipurile de activități de diseminare și descrierea acestora sunt prezentate mai jos:

„Ziua ușilor deschise”

Activitățile de învățare cuprinse în planul de diseminare al bunelor practici pot începe cu o zi inițială a ușilor deschise, pentru a facilita modalități rapide de a împărtăși bune practici cu actorii care sunt interesați în mod direct de acestea. O astfel de zi deschisă aduce și oportunitatea anunțării planurilor viitoare de diseminare și șansa de a primi feedback referitor la acestea din partea actorilor interesați. Ziua ușilor deschise este o bună oportunitate de networking și de inițiere de noi legături cu actori interesați de acest domeniu.

Vizite de studiu, în contextul cărora specialiștii din cadrul autorității locale pot lua contact în mod direct cu problemele cu care alte autorități se confruntă pentru a discuta cum poate propria experiență să ajute la rezolvarea acestora și la ajustarea unor soluții pentru aceștia.

Ateliere de lucru

Acestea reprezintă o modalitate interactivă de a disemina istoriile de succes. Atelierele sunt concepute pentru a permite anumitor probleme, tehnici și mesaje cheie de a fi prezentate și imediat discutate.

Specificul acestor activități va depinde și de interesul din partea altor autorități publice locale de a primi informații și instruire în domeniile la care se referă bunele practici, dar și de capacitățile autorităților publice locale care dețin statutul celei mai bune practici. Pentru a beneficia de susținere și cunoștințe în diseminarea bunelor practici, autoritățile locale premiate cu statutul celei mai bune practici vor fi invitate să participe la un program de instruire care îi va ajuta să înțeleagă modalitatea cu care au atins nivelul celei mai bune practici locale; să acționeze în calitate de instructori și să pregătească activități de instruire și de informare.

Antologia practicilor de succes

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova (ediția 2017)

În ediție:

- *Transparența guvernării locale - premisă pentru creșterea încrederii cetățenilor în administrație*
- *Dezvoltare locală prin implicare comunitară*
- *Moștenirea cultural – istorică, resursă pentru revitalizarea comunității*
- *Servicii publice de calitate în sprijinul cetățenilor*

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova (ediția 2016)

În ediție:

- *Integritate, buna guvernare și transparența procesului decizional la nivel local*
- *Dezvoltarea economică locală și modele de cooperare intercomunitară*
- *Soluții durabile pentru comunități eficiente energetic*
- *Managementul performant al serviciilor publice locale*

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova (ediția 2015)

În ediție:

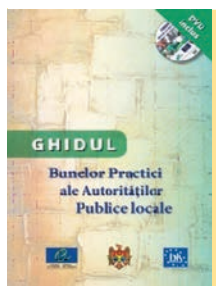
- *Buna guvernare în contextul integrării europene*
- *Dezvoltarea economică locală și cooperare intercomunitară*
- *Eficiența energetică la nivel local: modele de succes și perspective de dezvoltare*
- *Servicii publice de calitate – prioritate pentru orice localitate*

O antologie a bunelor practici ale autorităților publice locale din Republica Moldova (ediția 2014)

În ediție:

- *Buna guvernare*
- *Dezvoltarea economică locală*
- *Eficiența energetică*
- *Servicii publice locale*

Ghidul Bunelor Practici ale Autorităților Publice Locale (2009)

În ediție:

- *Dezvoltarea infrastructurii locale*
- *Mediu și amenajarea teritoriului*
- *Buna guvernare*
- *Organizarea și prestarea serviciilor sociale*
- *Cultură și valori*
- *Modernizarea managementul public local*

Cuprins

Ce este Programul Bunelor Practici?	2
Ce urmărește Programul Bunelor Practici?	4
Care este echipa programului?	5
Secțiunile de aplicare	6
Cetățenie activă pentru o bună guvernare transparentă	6
Dezvoltare locală prin implicare comunitară	10
Patrimoniul cultural – istoric, cartea de vizită a localității tale	15
Servicii publice de calitate, mai aproape de cetățeni	18
Criteriile de selectare a celei mai bune practici locale	22
Procedura de selectare a celei mai bune practici locale	23
Modalitatea de aplicare	23
De ce trebuie să aplicați la Programul Bunelor Practici?	24
Ceremonia națională de premiere	24
Diseminarea bunelor practici	25
Antologia practicilor de succes	26

**Pentru a participa la Programul Bunelor Practici
din Republica Moldova
vă rugăm să expediați formularul de participare
completat pe adresa:**

Adresa poștală: Chișinău, MD-2005
Str. Iacob Hâncu 10/1
IDIS „Viitorul”
Tel: (+373 22) 22 18 44
Fax: (+373 22) 24 57 14

Formularul de Participare poate fi descărcat pe
<http://viitorul.org/ro/content/aplica-la-bunele-practici>
și transmis completat
pe adresa: programul.bunelepractici@gmail.com
cu mențiunea „Programul Bunelor Practici”

**Alătură-te comunității Programului Bunelor Practici
pe Facebook: @PBPMoldova**

★ ★ ★ ★ ★
★ Knowledge
★ creating
★ development ★
★ ★ ★ ★ ★